

המזבזה

דמי התימה לשנה בפולין 400 מ"פ,
 לרבע 100. מחיר נליון בודר 10 מ"פ. ביחד
 עם "המור הקטן", מחירו 750 מ"פ לשנה.
 190 מ' לרבע. מחיר שני הגליונות יחד
 לאחרים 18 מ'. מחיר הקה"ק לבודר, לשנה
 350 מ"פ, לרבע 90, מ"פ, נליון בודר 8 מ'.
 מחיר מודעות 30 מ' בעד שורה
 סצרה או מקומה. מחיר ברכת מז"ט או
 הורעת אירוסין 60 מ'. האדרסה:
 "Hamicpe" Kraków ul. Miodowa 22.

Kraków, dnia 2i stycznia 1921.

גליון ד'.

תראתא מ' בשלה י"ב שבט

תוכן הענינים.

פיות השלישנים עוד לא נסתמו - ש. מ. ל. - אכן נודע
 הרבה - ג. זליקוביץ. מתהפכות הזמן - הפכפכסך. מרינה ומרינה
 ומרינה: במראתא. בפולין רקטנה בפולין. באונגרים. ברומניה.
 באנגליה. בארץ ישראל. באמריקה. - השבוע בכל העולם. -
 סיכיון: זושא בעק - בשוכי אל ארץ מולדתי. - שני שמות
 לאיש אחד. - ראובן מרגליות.

פיות המדשינים עוד לא נסתמו.

הי הצילה נפשי משפת שקר, מלשון
 רמיה, מה יתן לך ומה יוסף לך
 לשון רמיה חצי גבור שנונים עם
 נחלי רתמים. רבת שכנה לה נפשי
 עם שונא שלום. אני שלום וכי
 אדבר המה למכחמה (תהלים ק"ב).

מקטרגים הרבה יש לנו בכל הארצות והיו לנו מעולם וצרות
 אין מספר המיטו עלינו כחרב לשונם; אבל גרועים מהם הנם והיו
 תמיד בעלי לשון סתה, המדברים הלכות בגלוי, להחשב כאנשים
 צדיקים, שאין דרכם אלא להטיב לכל, ואולם במחשבתם, באין רואה,
 יעשו מעשי דואג האדומי, יפילו הדלים וידמו שחורם לא ילה, איש
 מן המין הזה הוא אינגצי פדרבסקי, שהיה ראש הממשלה
 הפולנית הראשון ועוד ידו נטויה להשיג את משרת נשיא הרפובליקה
 ואין לפי כבודו לעסוק בגלוי בשטנה ובקטרוג ובהכנת פטרמות. אבל
 אינו צריך לכל אלה, שיטה מיוחדת יש לו דהרע ליהודים ולכלותם
 מאדמת פולין. הוא מיסר עתונים בממונו ובהשפעתו, לדבר אל העם
 הפולני השכם ודבר דברי קטרוג ועלילות שקר על היהודים וסוף
 הפעולה לכא, כמו שהראה הנסיון ברומניה, שצוררי ישראל בעלי
 העתונים המשטינים, ונאמיא, גובויא ורומיאי ורומיאים רואים עתה
 מרחוק פרי עמלם במשך כמה שנים, כי כל השלישים והאצטאמנים
 והחיילים ברומניה הדרומית, המשמידים קהלות יהודיות שלמות באכזריות
 שאין לתארה, המה תלמידים מקשיבים של העתונים ההם, שהאמינו
 בתום לבב לכל השקרים והעלילות, שנדפסו שם ברשיון ניקולאי ושריו.
 גם פדרבסקי יסד לפני שמונה שנים ברשות נציב הצאר את
 הדואג נראשיי הדוע, להלעיש את העם הפולני יום יום שקרים ברזיים
 על היהודים, להעלות חמה, כדי שיקטו ההמונים בשעת הנושר לנקום
 נקם. בשנה שעברה יסד את העתון הגדול, רועשפאספאלשא, ניכ
 לתכלית זו, בדאבה ראָה פדרבסקי, כי סר צלו, בממשלתו לא התה
 לו הצלחה ועכשו בתור דפלוטט פולני אצל אנורת העמים ביחד עם
 היהודי שמעון אשכנזי ניכ אינו רואה סימן ברבה, דבריו אינם נשמעים

ויש אשר הוא גם לשחוק וכל אשר יש דוער האנורה ולמלאכי
 הממצלות האדירות לרבר בענין הניגע לפולין לא יפנו כלל אך
 הארון הרם והנשא אינגצי פדרבסקי, אלא ליהודי המשומם שמעון
 אשכנזי, זאת לא יכוד הקנדיט לכסא נשיא נשוא, איכה יעזי היהודי
 לעלות עליו בבשרון ובתבונה, בנמס ובכבוד? ופרי רגש העלבון של
 הציג היהודי הוא הנקמה המכבצת בגליון 13 שיו של העתון הגדול
 הניל, שופרו של הארון הגדול, המסתתר בחייון עזו של הלכות ונמוס
 עשרה, יש שם מאמר גדול בשם קרן היסודי, בו מבקר הכותב,
 מתעלם בזה, את הכרה של ועד קרן היסודי היהודי, שפרסם, הנובי
 דיעניקי, את המליצה הידועה מספר נחמיה, המרומזה שם, באחת
 ידו עושה במלאכה ואחת מחזקת בשלחי, ואנחנו עושים במלאכה
 וחצים מחזקים ברמחים מכאד הכותב בדברי קטרוג, שדברי העזו
 המככים האלה, כבר נתקיימו בימים שנודדים יהודים נלחמו נגדנו בצד
 ירידהם האוקראינים בלבוב ובצד גואלידה הכולשיוויקיים בוויצנא ובזמן,
 כבוש הכולשיוויקיים בשנה שעברה התיצבו היהודים בכל הערים נדודים
 גדודים להלחם בגוי, אמנם כפיים כבר נתברר, שכל העלילות האלו
 שכדו עלינו חבריו ומלחכי פרויו של פ, בשקר יסודם, אין בהן אף
 משהו אמתי, שאפשר לנמס ולהפריז בו, אבל המקטרגים הלא
 אינם רוצים בכבוד האמת ובשלום, אלא בקצם העלילות והם מדברים
 עדיהן כמו על אמת כרורה וקיימת, אך אם כן, אם היהודים המה
 באמת אלמנט מוזק במדינה, הלא צריך דהחויק טובה לציונים הרוצים
 להמעיט את החיזוק הזה בפולין, לא היה לא תהיה! אין לתת גיד
 ליהודים דהרים קרנם.

הכותב פונה אל העיקר, אל התרומה, שדורשים מאת היהודים
 בפולין בשכיל בנין ארץ ישראל וטוען:
 מנהלי קרן היסוד מטילים איפא על אורחי המדינה הפולנית
 מס כבד, מתמיד וקצוב לטובת ארץ החוקה וורה, והיהודים בעצמם
 יודעים היטב, שדבר כזה לא יתכן בשום מדינה, כמו שהודה בסירוש
 ראש הועד הפועל הציוני חיים ווייצמן אן באספת-עם במנטשסט
 והבטיח בגלוי: בהן צדקנו דברנו, שאף פרוטה אחת של נושאי
 המסים האנגלים לא תצא לצורך בנין המדינה היהודית, ומה שלא
 יעזו היהודים לעשות לאנגליה האדירה, זאת הם עושים, בלי בושה
 צמדינת פולין, אלמלי היה אוזה רגש מדיני לממשלה הפולנית, לא
 היו נותנים רשות לפי-סם כרוז כזה בגלוי, רק בסתר היו מחלקים
 אותו, כמו שיוקצבו המיליאדים בסתר על אדמתנו לקרן היסוד
 לרעתנו, אבל הוצפה יתירה הוא לעשות זאת אפילו בגלוי לעינינו, מה
 עשה קטיגור הממשלה להפר את עצת היהודים המוכיחה לכל, כי
 אמנם יש ליהודים ממשלה מיוחדת בתוך מדינתנו ומה עושה המניסטר
 לאוצר המדינה הממונה על המסים? אות נאמן הוא זה, שהיהודים
 שואפים להקים מדינה נפרדה לעצמם על אדמת פולין, מדוע שותקה
 הממשלה? עליה לתקן זאת, להראות, שיש לה השלטון באמת על

אזרחיה. אף פרושה אחת של נושא מס בפולין אסור להוציא לצורך בנין מדינה יהודית. נחזור אחרי דברי היים ווייצמאן: מי שרוצה להשלים מס בשביל פלשתינה אינו יכול להיות אזרח פולני. על הממשלה להזכיר זאת אם אינה רוצה להיות לשעשועים בידי המעוטם שלנו. כך ילשינו האנשים האלה יום יום על היהודים השקטים והנאמנים על לא חמס בכספם. ומעלימים הם נכורי הלשון האלה את האמת. כי כבר מאות מיליונים הבנינו יהודים וזים באמריקה אל מדינת פולין. לחמך בידי אהיהם השודדים והגנזלים בעמים של המלשינים ההם. ואיב רשות מסורת יש ליהודים הזרים לדרוש מאת עשירי אהיהם גם תרומה לבנין מקלט לאותם היהודים הנמלטים מתחת ידי הלוואץ. שכבר נלאו לסבול את פרי המלשינות התדירית.

ובנוגע לדברי חיים ווייצמאן עות עותו הרשעים את דבריו כדי להביא מהם ראיה לסתור את דברי הכרה. הוא ונס המניסטר מונד המנהל את קרן היסוד. אמרו רק שמקופת הממשלה האנגלית לא יקחו לבנות את ארץ ישראל. אלא היהודים עצמם יתנו את הממון. מכיפם. אבל לא אמרו מעולם. שמשלמי המס באנגליה לא יתנו. אך לעקם דברים כתובים או אמורים אפילו בגלוי המה מומחים גדולים ועוד יותר: מתוצפים. משקרים הם אפילו במילתא דעבידא גלויי.

באותו הגליון נתפרסמה תמצית חבורו הידוע של ניע מייבס קי הנשמה היהודית באספקלריה של התלמוד. שיצא לאור שנית. בו פובאים קטעים מן המשנה. מן הנמרא ומן השלחן הערוך. להטעות את הקוראים בדברים מעוקמים ונרששים שלא כהלכה. להראותם מה רב הנזק היוצא להם משכניהם היהודים. שהם יושבים לבטח עמם והמה — היהודים — חורשים עליהם רעה. שהרי ברור הדבר. כי כל כתות היהודים ומפלגותיהם. מן חסידיהם של הארמזרר הכלוי והנורי ועד תלמידי הרצל וסוקולוב ואפילו עד תלמידי קארל מארקס וליב טרוצקי וראדעק אינם עושים אף צעד אחד כלי רשות התלמוד והשלחן הערוך. ורק רוח הנמרא והפוסקים שולטת בכל מעשיהם. כך מורה הכותב הניל להוכיח מדברי. הננוכי דויעניקי גם. כי הציונים נלחמים בעד הארתודקסיה ולא כנגדה.

היש לנו תקנה למראה ים של שקר. שיטביעונו בו הרשעים. בכל יום? או יקר אדם ראשו כדבר פרי המלשינות התדירה. כי ראינו כבר את הפרי הנזמל ברוסיה ונאוקראינה ובהנה. מי מן הקוראים שאינו בקי בענינים יהודיים. הקורא בשום לב את דברי השטנה ההם. עדין כבא לידו מסקנה. שאין תקנה לארץ אלא להשמיד להרוג ולאבד את היהודים. כמו שעשו הקתקים עקב השטנה התררית בעתוני רוסיה הצארית. הניע בעצמך! לשבת עם היהודים יחד איאפשר. כי התלמוד והשויע (שנם הציונים והבולשיוויקים ארוקים בהם והולכים בעקבותיהם. מבלי סור ימין ושמאל) יורה אותם להמית את הנרם. להונתם ולגולם. לתת את היהודים לצאת מן הארץ גיב אין להתיר. כי אסור להוציא ממנום החוצה. איכ מה לעשות? הרי אין תקנה אלא זו של אוקראינה... והממשלה של עכשו. הרוצה לשפות שלום ליהודים לטובת המדינה. נותנה לפרסם דברי שקר ועלילות שוא כאדלה. שבונת כותביהם ניכרת לכל.

ש. מ. ל

אכן נודע הרבר!

בזמן האחרון התגברה עבודת המיסיונרים במחנתנו ביתר עוז עד שאפילו בארץ ישראל החדשה פרשו את רשתם. לרונ כמים עכורים. לזנב בנו את כל הנחשלים. את העצלים שבהלוצים. המואסים בעבודה והם באים לירי כפן ויאוש. כמעט כל אלה מן המיסיונרים המשוומדים. ששרדה עבודתם היה ארצות אויה. פנו עתה אל אמלכי היהודים הדוויים והסתופים. הנמלטים מן הפחת וטפלים אל הפת.

בזמן האחרון התגברה עבודת המיסיונרים במחנתנו ביתר עוז עד שאפילו בארץ ישראל החדשה פרשו את רשתם. לרונ כמים עכורים. לזנב בנו את כל הנחשלים. את העצלים שבהלוצים. המואסים בעבודה והם באים לירי כפן ויאוש. כמעט כל אלה מן המיסיונרים המשוומדים. ששרדה עבודתם היה ארצות אויה. פנו עתה אל אמלכי היהודים הדוויים והסתופים. הנמלטים מן הפחת וטפלים אל הפת.

בזמן האחרון התגברה עבודת המיסיונרים במחנתנו ביתר עוז עד שאפילו בארץ ישראל החדשה פרשו את רשתם. לרונ כמים עכורים. לזנב בנו את כל הנחשלים. את העצלים שבהלוצים. המואסים בעבודה והם באים לירי כפן ויאוש. כמעט כל אלה מן המיסיונרים המשוומדים. ששרדה עבודתם היה ארצות אויה. פנו עתה אל אמלכי היהודים הדוויים והסתופים. הנמלטים מן הפחת וטפלים אל הפת.

לתת את שלהם לאחרים אפילו באופן שאין להם שום צורך בו ומוטב לאבד נכסים ולהורידם לשחת מאשר לשמח בו נפש נהלאה. שאין לה מזה להיות.

הפכפכך.

מדינהומדינה ומקריה.

בבראכה.

המלשינות, העליצות וההסתות התדירות לטהר את הארץ מהיודים, הממלאות את עתוניהם של פטריוטי הכצע, נומלות פרי שוה להן בכל הארץ. בשנוע שעכד נרצחו מה הוהבי והשען פר שאו ל צאהן ואשתו בערב בשעת געילת החניות וכל שללם נכו. נתמשו שני היילים, ששעונים ננוכים בידיהם ולא נודע עוד אם הם המה הרוצחים. מלצות אחוה את כל יהודי העיר לשמע הרצח. כי המאורע היה בראש הומיות ברחוב פלוריאן. המלא תפיד עוברים ושכים ובשעה שהחויץ הומה מרוב אדם. אם אפשר רצח ושוד באופן כזה אין שום אדם בטוח עוד בחייו. הנהרג ואשתו היו ממשפחות הגנות והכל מתאבלים עליהם.

בפולין הקטנה.

מתן זכות צבורית לבתי-הספר התיכונים אשר ליהודים בלבוב אינו נתן לצורדינו לישוק. והם קוראים תגר בעתוניהם ובאספותיהם. ממחים ומלשינים ודורשים במספיע. לבטל את הזכות הזאת. בתי-הספר היהודים הם נוסדו לפני שנתים, כאשר נרשו המורים צורדי היהודים ההם את כל התלמידים היהודים מבתי הספר הכלליים בתואנה, שבקרו בימי שלטון האוקראינים בים רותנים. היהודים היו אנוסים לפתוח לעצמם בים מיוחדים ולא עכרים כלל. אלא דוקא פולניים. וכראות המניסטר, שאין בבהים האלה כל דופי ואפשר לסמוך עליהם. זמם לתת להם זכות צבורית. בשמוע הצוררים הלשינו על בהים ברכת שוא ומתן הזכות נתעכב עד שבתן המניסטר וכדק הימכ וכראותו. כי שקר העירו עליהם הצוררים, נתן להם את הזכות. עתה משמיעים הצוררים הענדקנם קול צעקה ומחאה, כאלו נעשה חור ברקיע שלהם; היתכן, לתת ליהודים להפד? כאלו לא הם הפדירו כעצמם את בני היהודים, הם רוצים לא זה ולא זה, אלא שלא ילמדו בני היהודים כל עיקר, למען ימונו בכערות ובעוני.

פרמישלא. אחרי המהפכה המדינית בשנת תרע"ח התכוננה גם אצלנו על הרבן הקהל הקדום מועצת-עם. מוכן מאליו. שמוסד כזה הוא צבורי כללי, שעליו לעמוד תחת דעת הקהלה כולה ולהשפיע על חיי הצבור כולו בלי הבדל מפלגה. אבל אצלנו אין הדבר כן. בעזרת הציונים פרצו אנשי ליברמן אל בית הקהל וכבשוהו והם שולטים בו עד היום הוה כמוב בעיניהם. כאשר הציעו הציונים, לסדר בחירות פרוסרציונליות. מאנו האדוונים הללו וקרבו אליהם את השלומיים, שמסרתם להרחיק את הציונים מחיי הצבור ושתי הכחות יחד פתנגדות לבחירות הפשיות וכלליות. מרגישים הם האדוונים האלה, כי בבחירות צודקות כאלו יבא יומם ותחלל ממשלתם. ראש מועצת הקהל ד"ר ליב לאנדא. המרגיש, שדעת הקהל אינה נוחה הימנו, הפיץ לספור את משרתו לאחי, אך לתנאים כאלה אין מקבלה. ככה נעשה שלטון הקהל החדש, שכראש עומד סוציאלי, למוסד המתעסק רק בעניני דיינים ושוחטים, כהשלטון הישן.

בימים האחרונים נקלה מה אספת-עם, להתייעץ כיצד לתמוך פאחינו נולדי אוקראינה, בכיחכי הישן דברו הרב אביד ר' גדליהו שמלקיש, ראש הקהל ד"ר לאנדא וד"ר ריכטר. עובדה מעציבה היא

לאהוב את השונא ובאמת יצערו מאמיניה לא רק את שונאיהם כי-אם גם נפשות נקיות, שלא עשו להם רעה מעולם, ינזלום, ילחצום לעכרים, ירעיבום וישחיתו מוסרם. וכן יעשו עמי המערב מאמיני אותה התורה גם זה לזה. בפיתות אכזריות יתרגו זה את זה וישעברו את הנותרים. בעינים נטויות למעלה יבא המיסיונר האנגלי וישוף מוסר בני ראשית המדות הטובות של הנצרים היא לסלות לשונאים. והרי נזוי אזויה כבר הכירו היטב את מיכה של תורת הסליחה ההיא. היא מנזירה את צדקתו של אותו הצדיק הספרדי סאלואדורי שמו. ששכב על ערש דוי, שממנו לא ירד עוד. בא אליו כהן הקתולי, שיתורה על אטאיו, הכהן הורהו: קודם כל עליך לסלות לכל שונאך!

אין לי כל שונא. אבי הקדוש! נמנם החולה, והכהן השתומם: כיצד אפשר הדבר? הכל יודעים, שאין סאלואדורי אדם חסיד וחביב כל כך. אפשר שכבר עשה תשובה ופייס את כל אויביו. ובכל זאת פתחו הכהן: וזכור נא בני, אויבי יש לך עוד שונא אחר, ואלהינו צוה לסלותו.

הלא כבר אמרתי לך אבא, שאין לי אף שונא אחד. כי ביום כי בערב דקרתו את אויבי האחרון, כמו שנותרים את החזיר, ידך לעזאזל! זאת היא סליחת עמי המערב ואותנו יעיוו ללמד מוסר נצרי. כך מספרים עתה אנשי אזויה זה לזה ולא יתנו אף מדרך כף רגל למסיתי הנצרים בארצותם. גרש יגרשו מכל ארצות אויבי על כן צמצמו את פעולותיהם בהסתח יהודים וחרו גם לארץ ישראל, לזכותנו גם שם במוסר המערב הרם, שאנו יודעים את טעמו זה 1921 שנה. ג. זליקוביץ.

מתהפכות הזמן.

נלוי וידוע, שבארצות מזרח אירופה ובטבורה אשרי מי שרכוש, פחורה ואזוי למי שרכושו ממון בעין ושויה של כל סחורה הולך ועולה בלי גבול ושויי של הממון יורד והולך ביון מצולה באין מעמד. כאמרי ממון בונתי כמובן על הממון הקבוע והמצוי במדינה הזאת, ואולם השמתם לבכם על אמריקה, ששם היחס הפוך ממש? אשרי מי שרכושו ממון ואזוי לו למי שרכושו סחורה! ערך הממון עולה שם מיום ליום וערך כל סחורה יורד ויורד ואין מעכב אכרים רבים ישרפו באמריקה את תבואתם בהשתמשם בה במקום הפחם החסר. מאחר שאין קונה לתבואה ושוייה פוחת והולך, וסוחרים רבים שרף ישרפו את צמר הגפן הצבור במחסוניהם, כדי להעלות בזה את שער הסחורה הנשארה.

אחד ממכרי אדם פשוט ובעל יושר טבעי, קבל מכתב משם המתאר לו את התהפכות האלו ומוסיף, שנבירים אדירים, מיליוני דולרים של אתמול, ירדו מנכביהם מסכת אכדן ערך סחורתם שצברו. בא האיש אלי בתלונה מרה על רשעת בני-האדם של הדור הזה. מילא להחליף את הסחורה היתירה, הצבורה באמריקה במחסונים באבן שאין לה הופכים, בממון המיותר הצבור בפולין, שאין לקנות בו מאומה, זאת אין לדרוש, כי לממוננו אין כל ערך מעבר לים ואפילו מעבר לגבול. אבל מפני מה אין עולה כלל על לבות האנשים ההם, לעשות חסד של אמת עם אנשי המזרח, לשלוח להם את סחורותיהם המיותרות חנם אין כסף? למה להם לשרוף את הרכוש הרב או להשליכו הימה אם יכולים הם להעשיר את קרוביהם ומיודעיהם עושר רב בשגם להם את העורף, שהוא להם רק למעמסה ולדאבן ננף? מפני מה הם שולחים הנה לקרוביהם רק ממון, שאין לו קיום ואין בו ברכה, לשנוררים יעשו את בני משפחתם החביבים, הכסף שהם הוסכים, יחזיקו לעצמם ועולה בערכו ויעשירו ואלינו ישלחו נא רק סחורה ונעשה בה עסקים טובים ונעשיר מהרה ולא יצטרכו האמריקנים לתמוך בידנו להכא, הרנילות העצלה הכתה את עיני האנשים בסגורים ואינם מוכשרים עוד לראות נכוחה, הם מרמים טפני הרנילות, שאמור

שלא היהודים עשו זאת, אלא רק המתבוללים הקיצונים, בעד שיהודים אחרים לא ישחתמו כלל בפלביסטיזם או יהיו דעתם לטובת פולין. רק הצוררים הידועים, יונקי חמת פתנים של פא"מ, לא הבינו את האינטרסה הפולנית, השנאה לישראל קודמת להם לטובת המדינה הפולנית ומעלו מעצ בארצם ובעמם כאומן מבייש ומחפיר ובלבד שישתמשו בכשרות פא"מ להסית את ההמון ביהודים, העתונים הפולנים בשלזיה ופא"מ בראשם מזהירים בזריות יתירה, שלא לתת תעודות דעה בפלביסטיזם לארבעת אלפי גוים יהודים מסולין הנודדים עתה בשלזיה, כי קצתם הם סוכני ממשלה אשכנזי וקצתם סוכני הבולשיוויקים, כך גם ענין רב התוצאות כשאלת שלזיה, שכל עתידות המדינה הפולנית תלויות בה, אינו משמש לחוגי הפטריוטים ההם אלא לקטרג על היהודים, כדי לקרב את יום הנקמה הנדולה.

ראש המניסטרס וויטוס הודיע, כי המשא והמתן עם באי-כח היהודים לא יופסקי אחרי צאת דאשינסקי מתוך הממשלה; אדרבה הממשלה רוצה לבוא עם היהודים לידי הסכמה, ציר פולין באמריקה הנסיך לובומירסקי הגיד לבאי-כח העתונות שם, כי שאלת היהודים איננה עוד בפולין, כי כבר נפתרה, המניסטר החדש לפיננצים נושא ונתן גם הוא עם הצירים היהודים, כל אלה יכולים לשמש אות, שהממשלה רוצה כאמת להביא את שאלת היהודים לידי פתרון נמור. אולם הציר ניינובוים מדבר, ב"הצפירה" בפסקוק קצת על האותיות האלה ואומר, כי יותר מדי השתהשו כבר בחוגי הממשלה במשא ומתן עם היהודים, שלא הביאו שום תועלת ונראה היה כאילו רוצה היא רק להראות כלפי חוץ, שעומדת היא כמיומ ועוסקת בפתרון שאלת היהודים וכאלו אין רצון אמתי, אך נקוה שהפעם יש כבר גם רצון טוב ונאמן ואחרי הדברים יבאו גם מעשים, המעשה הראשון צריך להיות לתת ליהודים הפתרות שלמה של הקהלות בתור אגודת הקהלות ובצדה ועד לעניני חנוך.

נגמר כווארשא משפט ברז'יזא, הנער היהודי, שנתפש בראש השנה תרע"ט ע"י שופטים בחשר השתתפות בהפגנה קומוניסטית ונכלא ובדרך הוכה וממחרת נמצא דקור והשופטים מענו, שחפה את חנית אחר השופטים ודקר את עצמו מתוך פחד, לפי ששלח ידו לדקור את מכהו, שני השופטים יצאו זכאים.

מכנה מקומות באו שוב שמועות מחרדות על-אדות התנפלות על יהודים עוברי אורח מצד חיילים, המסיתים בסתר עובדים בשקירה והפתאים נפתים על נקלה.

מועצת העיר ווארשא קצב מיפיון מארק, לחלקם בין מוסדות צדקה יהודיים ושלוש מיליונים לקנות בית למקלט ליפדים יהודים ועוד סכום הגון להלוות כסף לבעלי מלאכה ותנרים יהודיים. המניסטריוס למסחר פרסם, שהיהודים העולים לא"י רשאים לקחת בידם סכומי כסף גדולים ובגדיהם וכל כלי ביתם, רק בעלי מלאכה מעונים רשיון מיוחד.

באונגרים.

אחרי אשור השלום בין ממשלות הברית ובין אונגרים התעוררה תנועה של רדיפת היהודים בערי אונגרים, כדי להפיס דעת ראשי הצוררים צוה ראש הממשלה לנרש מן הארץ את יתר יהודי גליציה, שנשארו עוד מן הגרושים הקודמים ולהחרים את רכושם, יהודים רבים נתפשו ונכלאו ולעומת זה שולחו לחפשי השוודים, שישפכו דמי יהודים נקיים וכוזו רכושם, רדיפת יהודים היו גם באוניברסיטה בבודפשט, התלמידים הנצרים הכו את הבריהם היהודים, השופטים בכודפשט השביתו את התקירה והדרישה בדבר השווד, שהיה שם, אפילו רומבולד, שרצח את היהודי דוד ווייס ושדד מכיתו מין אלף כתר נידן לתליה, אבל האופיצירים, החייבים ברצח הזה, הנם הפשים ואין מעיו פנים לחומנים לדין, ולא יהודי אחד חרגו הנבדדים

שבעיר גדולה כעירנו, שיש בה כארבעים אלף יהודים, באו אל האספה רק צעירים נלהבים ובעלי בתים אחרים והדברנים דברו אל הכתלים הריקים, קול צעקת אחים אומללים, קול מבקש רחמים, לא נגע עוד אל לבות יהודי פרמישלא, שרוכם עיניהם רק אל בצעם, נקבין סכום קטן, שנים עיריה קטנה אספה יותר, אין שם לב לצרת פליטי החרבי, ולעומת זאת עורכים פה הצעירים נשפי השק והאולם מלא מפה אל מה נשים שאנגות ועלמות ענונות ועלמים מתעלסים והם מרקדים ומתהללים בהלולא וחיננא עד עלות השחר בזמן שנחלי רם אחים נקיים שופטים באוקראינה וים של דמעות מתפרץ אלינו, ואיה הרחמים? איה הצערים העבריים, המתמכרים בכל נפשם בעד העם? מדוע לא ישימו קין לתעלולים כאלה בזמן שהחלק הטוב בכל העם היהודי אובד ונשמד?

הועד הציוני המקומי פה הקהיל אספות אחרות בשביל גבית שקלים, דברו ליד שועמן ופרופ' פריצמנד על שאלת החנוך והתדבות ויירי ריכטר על מפתחנו, באולם הזה ערך גם, חשומר הצעיר ועידת השופטים, באו צירים מכל הערים, אך תמוה הדבר; מטרת חשומר הצעיר הלא היא להרביץ דעת השפה העברית והנוערים דברו עפ"ר רק פולנית.

החנוך העברי הולך ומתפתח פה מיום ליום, בהים העברים מהקיימים תחת הנהלת פדנונים מומחים, הסמינר העברי פתח ניב תחת הנהלת פרופ' פריצאנר, ביחוד מתפתח פה הדבור העברי ע"י ה' עבריה', העורכה קורסים והרצאות על משנה, תנ"ך וספרות, בזה תוכל עירנו לשמש דוגמא.

בן נפתלי.

זבר'ז, עוד בימי מלחמת אוסטריה ורוסיה התעוררה התנועה הציונית בעירנו בכל תקפה, נוסד בית ספר עברי וכל ילדי היהודים נכנסו בו, מן בן השוהט עד בת הבלין, גם נוסדו אגודות, יהודה הלוי ופלוגת השומרי ובימים האחרונים נוסדה גם אגודת מזרחי, הכוללה אנשים נכבדים ומשכילים, גם נערכו חזיונות לתלמידי בהים, רק שלושה דברים חסרו עוד לעירנו ובימים האלה נמלאו ואלה הם: תיאטרון, ספריה ואגודת, שלומי אמוני ישראל, האגודה יהודה הלוי תציג ככל שבוטע ושבוטע דרמות הסטוריות, וספרי קריאה הובאו העירה מלבנוב, להכריע את כף המאזנים לצד שני יסד הרב אגודת שא"י לראוג לעניני הדת ולחוקק התורה, והי ברך את עירנו בכל, מנבי.

בפולין.

בשמחה של מצוה פרסמו כל העתונים האנטישמיים הפולנים בימים האלה את, הבשורה הטובה, שחשפיקה להם אמם מינתתם הטובה פא"מ, כי ועד יהודי לעניני פלביסטיזם בשלזיה העליונה הוציא כרוז ליהודים, לחוות דעתם, שתספח שלזיה העליונה לאשכנז וכי יהודים ואשכנזים התרו בגולי שלזיה הנרים עתה בפולין, שאם יבאו ביום משפט העם לשלזיה, למסור דעתם לטובת פולין, ימוצצו האשכנזים באויר את הרכבת, שיבאו בה, כי א"אלה יהודים מתבוללים קיצונים השחתמו עם הקנאים האשכנזים לפעור, לטובת אשכנז, זה אפשר, המתבוללים אינם מרנישים את עצמם כיהודים, אלא כגרמנים, כמו שהמתבוללים הפולנים מרנישים עצמם כפולנים נמורים ואינם חסים על היהדות בשאלה פוליטית, אבל להטיף את האשמה עפ ככל היהודים אינה רשעה ותשוקה עורת להרע ליהודים לבה, אלא עוד יותר: מעצ באינטרסים הפולנים והבאת תועלת לאשכנז, זאת הרגישו היטב כל האשכנזים והם מכריזים על זה בגלוי ומתפארים לפני כל העולם, כי היהודים נמצאים על צדם וזה אות, כי רק טוב ליושבי שלזיה להספח לאשכנז, אבל גם העתונים הפולנים המתונים הרנישו את הטעל והסבירו את הדבר כמו שהוא והנאניעין הקראקאי למשל.

נאחז בתואר וויקינג (נראף) ולא זו מחבבו עד שכתרהו בתור אירל (הרצוג) ולורד. הרבה נכתבה עליו שטנה מצד שונאי ישראל. גם ערילות קשות העלילו המורנינג-פאסט וסייעתו והכל ללא הועיל. ככל אשר עמלו להבאיש ריחו. כן הלך האיש הדך וגרל עד שנעשה משנה למלך. נקל לשער כמה קצף העיר המנוי הזה בחוגי הצוררים באנגליה ובכל העולם. אבל רוב העתונים כותבים, שלא היה המלך יכול למסור את המשרה הקשה רבת האחריות לאיש אחר רק לאיש הנאוני והמצליח הזה. שיש קוראים לו דניאל השני. כי כן שמו היהודי. כידוע משמש יהודי אחר. ערווין מונטאנו אחיו של הלורד סווייטלינג, בכהונת מניסטר למדינות הודו. ע"פ השמועה מנהו עתה המלך למניסטר עד כל המושבות של אנגליה בחמשת חלקי התבל.

בארץ ישראל.

בירושלם נתפרסמו דין וחשבון מאת הועדה הציונית, שבראשה עומד מר אוטישקין. עיקר עבודתה היה כלכלת בתי-הספר בא"י. מספר התלמידים היה בשנת תר"ם 11,843. הוצאות הועדה עליהם עלו לסך 1,213,9 א"י. שטרלינגים. הועדה עזרה לשדד ולזרוע 1600 הזנם אדמה. נתנה בתים קטנים ופרישה אהלים בשביל פועלים הבאים לא"י. היא ערכה שעורים לחוצים שעלה להורותם משק חקלאי וכבישת פירות. הועדה הוציאה עשרת אלפים ל"ש. להכנים מים חיים אל חלקה הצפוני של ירושלים. בעשרה חדשים. מן כספו ועד ר"ה נכנסו לא"י 6,500 עולי גולה ובחדשי תשרי ומרחשון תרפ"א 2000 חלוצים. חברת האניות ללויד בריאסט רוצה למסור לח' מעבירים בווינא אניה מיוחדת, שתכיל 600 איש. אך האניה טעונה תקון בהוצאות חצי מיליון לירות ולא בא הדבר לידי נמר (הצפירה)

מפלגת הפועלים של נטיות שונות התאחדו לאגודה אחת לעניני הכלכלה והחלישו ליסד בנק משותף לעבודה. שיוכלו הפועלים לקבל על עצמם כל מיני עבודות פוריות ולא יהיו זקוקים לתמיכה. כבר נערכה תכנית ע"י ממשלת אנגליה לחפור מנהרה מתחת לתעלת סועץ, שתמלא את מקום הנשר אשר מעל התעלת. הנשר מעכב את מהלך הספינות. ע"כ נחוצה המנהרה מתחת לקרקע התעלת. כאוסף הזה יושלם חבור מסה"ב בין מצרים ובין א"י.

חברת יק"א תשלח את מר מאירסון בתור בא"כחה א"פ המועצה הכלכלית של קרן היסוד. שתחת יד סיר אלסרד מונד. זה אות. שרוצה יק"א באמת להשתתף בכנין א"י.

באמריקה.

בבית ציר פולין אשר באמרוקה. הנסיך לובימירסקי. התאספו באי"כח כל הפלגות היהודים. כמו לואי מרשל. הרב סט"פן ווייס השופט מק. העורך בובליק ועוד אחרים אנשי שם. לדבר על לב. שיטה את לב הממשלה הפולנית לשנות את יחסה לנמרי כלפי היהודים. שתאסור את ההסתות התדירות להרע ליהודים. שתענוש את המסתים ותכריז בכל מחנית הצבא ובכל הערים והעדות כאוסף מועיל לחרול תיכף מרדיפות יהודים ומהעלבתם ולהשניח באמת ובתמים שהפקודה תצא אל הפועל בשלימות. המלאכות היהודית הראתה על על התועלת הנדולה. שהביאו יהודי אמריקה לארץ מושבותם והרי הם אחיהם של יהודי פולין ולמה מעלילים על יהודי פולין. שהם מוזיקים לארץ ושונאים את הפולנים. היהודים יכולים להיות לברכה גם לפולין. אם רק לא ילחצום ולא יחשבום כשונאים. אין כיהודים נאמנים כסל ארץ. שהם חוסים בה וכן נאמנים הם גם לפולנים ושכחו באמת ובכל לב על נאולת פולין.

המועצה העליונה של הסתדרות ק"ן אלף בתי תפלה נצרים באמריקה. שיש להם כעשרים מיליון חברים. קבלה החלטה. להב

האלה ושדרו הונם. אין דין ואין דין. — גם אלה מוני הלב שבין היהודים. שקדמו את פני הרעה ונמלטו אל חיק דת החרד והרחמים. כלומר המירו דתם. כדי שישאו הרוצחים פניהם. אינם נקיים בעיני רודפי היהודים. הממשלה אומרת לקצוב שעור מצומצם בבתי הספר גם למשומדים. שלא יכולים להיות רשות להקנות לבניהם השכלה נכונה. טפות המים לא יצילום ביום ועם ואף לא נר התמיד. שהם מרדיקים לכבוד קדושי הקתולים. — השוטרים האונגרים תפשו יותר מאלף נוצים יהודים ואסרום בכלא וענו אותם בכל מיני ענויים. במחנה הכלואים שולטים כל מיני תחלואים מרוב עוני וקור ורעב ואין השלטון משגיח על זה. אלא מוסיף עליהם יום יום תפושים חדשים. להמית את כולם במגפה.

מועצת העיר בודפשט קצבה לבתי החולים היהודים חמשה אחוים מכל הכסף הקצוב לבתי חולים. אע"פ שמספר היהודים בעיר 25 אחוים ושמונים אחוים מן החולים. אשר בבה"ח היהודיים. המה נצרים. והיהודים המתכוללים אפילו בפתחה של גיהנם אינם חודים בחשונה. ועד הועדה של יהודי אמריקה קצב 25 אלף דולר. לתמיכת ננועי המלחמה. בלי הבלד דת. מה עשו המושקים המדיארים? מסרו את כל הכסף לשלטון העיר. שהמה יחלקוהו כשזב בעיניהם. כמובן חוץ מאשר ליהודים.

לפי שמגרשים את בני היהודים מבתי הספר האונגרים בקשו האבות ליסד לבניהם בית ספר למסחר. כשמוע מנהליהם פלנאי ושאנדור הפרו את מחשבתם באמרם שאסור ליהודים להפרד משכניהם ולנוול את המסחר מידי הנוצרים. כמפת צרי נחמה בכל הרשעה הזאת הוא ספר. שהוציא ההנמן של כנסת הנוצרים המתוקנים בלשור. הוא מוכיח. שאסור לנצרים ללחוץ את היהודים.

ברומניה.

המניסטר לדתות ברומניה אקטוויאן ג'ונא זמם לקיים את אשר קבלה עליה הממשלה בדבר זכיות המעשים. מעשהו הראשון היה למנות פקיד מיוחד במניסטריום. שישגיח על עניני היהודים וגם צמנות רב ראשי לכל הקהלות ברומניה הגדולה. כמעט החל עבודתו זאת. התחיל לקטרונ מצד צוררי ישראל ומחשבתו הופרה. בימים האלה התיצבו לפני המניסטר שנים מחשובי היהודים לדבר עמו ע"ד הסתדרות היהודים. המניסטר הגיד להם. שלא יתמנה טמונה מיוחד לעניני יהודים ולא רב המדינה. אך יעצם. להקהיל קונגרס של מלאכי כל הקהלות וכל החברות והמפלגות והקונגרס יקבע ועד ראשי. שישלש על כל עניני היהודים במדינה ויתווד בין הקהלה והממשלה. הקונגרס כבר נקדל לשבוע הזה.

באוניברסיטה אשר ביאסי נקבע פרופסור מיוחד לשפת ענר וספרותה. כמשרנוביץ החלו הציונים להוציא עתון יהודי בשם דאם יודישע סאקסקבלאטי.

באנגליה.

מנוי הלורד רידינג למשנה למלך ולמושל בכל ארצות הודו נחשב באנגליה ובכל העולם לנצחון גדול ועצום של העם היהודי. הקטרונ המתנבר בעולם וגם באנגליה על היהודים יכולים לסמא עיני הטון חשוד. שאין לו משפט עצמו. אבל מדך גדול כמלך בריטניה הגדולה ויועציה הצריכים לאנשים בעלי כשרון לארגן מניסטריום של מלכות בכמה ולהחזיק ברסן ממשלת הודו. בעלת ת' מיליוני נפש אדם מכל הגזעים ומכל הדתות בומן שתנועה מרד מתעוררה ביניהם לנתק מוסרות ולפרוק עול. אינם מוצאים אדם מוכשר כהיהודי רופוס דניאל אייזיקס. שהראה כבר כמה פעמים את כשרונו הגאוני במשרות רמות שונות במלכות אנגליה. והמלך כתרהו בראשונה בתואר בארץ

לשבות בכל השבוע השביעי, כדי שלא יהיו מחוסרי עבודה, כי נכר המשבר שם וכמה בתי הרושת נסגרו. — נוסד בפולין אגודה אמריקנית-פולנית להובלת סחורות אמריקניות מתוך דאגת אל המדינה פנימה באוטומובילים — הממשלה הפולנית קנתה דגן מאת בעלי אחוזה בסוזנא, לחלקו בין האברים השדורים במקומות כבוש הרוסים לדוריעה, הממשלה שלמה כבר 40 מיליונים ושלחה קרוננו ועתה אין בעלים רוצים לתת את הדגן. — בארצות המושכים נברה הממשלה על המורדים הקומוניסטים ותפשה אלף איש ותעמידם לדן.

וזשא בעק.

בשובי אל ארץ מולדתי.

(מסנפסי.)

(סוף.)

והרבנת הולכת וקרבה העירה, ועודני עומד על השומר. ואיזה רגש בלתי ברור לי, רגש שאין לו דמות וצביון ממלא את כל ישותי ורעדתי. אולי מפני הרוח הקר, שעבר על פני, או הישיבה על נג ברזל פעלה עלי לרעה... מי יודע...

ובמשך הזמן הזה לא הסיכותי את עיני מן הנקודה היא. השחר כבר פרוש על ההרים, בזהרורי הבוקר נראים כבר ראשי המנדלים. הנה חדו של המסנר... שם הארמון העתיק של ההמונ... ועיני רואות כל אלה ולבי פועם... עברו רגעים אחדים ורגלי כבר עומדות בתחת עירי, באותו הרגע חשתי, שאיזה דבר סמיר וכמוס מפרפר בי, נפלאים דרכי הלב!

ברוכה את עירו! עובר אני דרך הרחובות, ופנים חדשים חרים נתקלים בי, אלה — חושב אני — כדאי פליטים מן העיירות, שברחו מפני הבורשת, והשתקעו מה.

איכם בני עירי? איכם חברי ומכרי? דרשתי עליהם ואמרו לי שאחדים שבקו לנו חיים, והרבה מהם התפורו לכל רוח...

מסתכל אני ורואה, ששנויים ותמורות חלו גם באלה שנשארו. אלה שעזבתם ילדים נעשו לבהורים, והבהורים — לבאי בימים, וכל אלה רצים ואצים שקועים ראשם ורובם בעולם המעשה...

הנה משה הסנדלר הולך היום עקב בצד אגודל ומנביה אפוא... סחר עורות הנהו עתה, והן עצום רכש לו, מי ירמה וישוה לו? אמנם יודע הוא, שמרגנים אחריו, שלא בצדק עשה הרכוש הזה, אבל מה לו ולרברת בני אדם?

פונש אני בשלמה המלמד, איש זה, שאינו יודע להבחין בי חסים לשעורים, נעשה בין לילה לסחר-פיונישיל תבואה, קרונות מעונות שקים מכל המינים יוצאות ונכנסות אליו בחשאי, וסחרי הקפת, שהרעישו לפני המלחמה את המדינה, שוכבים עתה לרגלי...

הנה גדליה הממש, שהונו אותו תמיד באסימון, נעשה מתאם לחלפן, שטרות בני אלפים עפים מידו כצפרים, השמות צרסקין קרנסקי, קנדה, לירע, ועם כינויהן וסימניהם, ירוקים, אדומים, כחולים, יוצאים מפיו כשלחני זקן ורגיל.

וראיתי את כל אלה ועצב לחץ את לכבי, ואלמדי ידעתי את זאת מראש, אז נדרתי חיי פעמים חיי ובלבד שלא אראם...

אז פניתי את שכמי והלכתי אל מקומותי החביבים, אל הרחובות הצרים, ששם הקלויו, והנה סרחוק לקחה אוני שטיץ מן השמועה המעציבה, שהרחוב שהקלויו בו עלה עיי יריות האויב על המוקד, ובכואי, שמה נלה כל החורבן לנגד עיני, הבתים נהרס, שברי כלי הבית, לבנים נחצות... צבורים גלים גלים, הומה נטויה לנפול... ובי החורבות האלה נמצאה גם חורבת הקלויו, אבני כתליו ספורים חסרים

צערה על משמטת היהודים והבאשת ריחם תדיר ברבות שוא ועלילות שקר, המועצה קראה לכל העם וישבאסריקה, שלא יאבה ולא ישמע לקול המסיתים והמדיחים, המשילים איבה בין הגועים ובין אורחי המדינה ומשבתים שלום הארץ לחבל ולריק, בידוע התחילה תנועה אנטישמית להתפשט גם באפריקה ואביה הוא המיליארדר סורד ומצתו יצאה הרפפת המחברת הידועה, מועצת בני ציון, שנתחברה עיי איש פולני משונע ברוסיה הצארית והאומרת לא פחות ולא יותר אלא שהקונגרס הציוני החליט לכבוש את העולם עיי הקומוניסטים ועוד הכלים כאלה.

יגודי בעל תרופת כהארלס נאשם בבית-דין, שחלל את שביתת יום א, במשפטו נחברר, שהוא שוכח בשביעי וחשומטים פטרוהו טעונו. המשפט הזה, שהוא נצחון יהודי, מלא את לב כל החברות היהודיות והרגנים לעשות תעמולה רבה לשבות בשבת. — סני הצדמירל היהודי יוסף שפראופ נתמנה לאדמירל ולמצביא כל הצי החונה באיזה.

השבוע בכל העולם.

אנגרל לורנדורף, שר הצבא האשכנזי, שנהל את כל המלחמה מצד אשכנז, הציע לפני ממשלות הברית, שחיל אשכנז נכף לערוך מלחמה עם רוסיה הסובייטית וכשכר זה תעמוד שלווה העליונה ברשות אשכנז. — האשכנזים מתכוונים לקפח כל ערך שטרות הכסף הפולניים משום זה המה מכובדים שמיות פולנים ונותנים אותם חנם לכל דורש, להרשות, שאין להם כל ערך, באופן הזה הם פרמים להטות לבות הפולנים בשלויה לסרב שלפון פולני. — המשבר הכלכלי באנגליה יגדל מיום ליום, מיליון פועלים הולכים בטלים ונתי תרופת הרבה פנורים, מחירי צרכי הצדמ הולכים ויורדים והספר בעלי ההון אין לשער. — לאנגליה יש עוד צרה רבה בהודו, מלבד התנועה, שהתעוררה שם להשתחרר מתחת שעבוד זרים, פעלה שם תעמולת הכולשיוויקיפם גם על האכרים, השואפים להמיר מעליהם עול בעלי האהות הנדולות, הרוצים שהאכרים יעבדו עבודתם חנם, הם כובשים אדמת האדונים ומחלקים ביניהם את השדות, לצבא אנגליה יש עבודה רבה להשיב את הסררים. — מלחמה חדשה החלה בין היונים ובין הפורקים, שכבשו את סמירנא ובנותיה, היונים ומלכם בראשם עוזבים מלחמה קשה נגד חיל הפורקים, — עתונים פולנים מודיעים, כי הפולנים יושבי פוזנא ובנותיה, שהיו עד אחרי המלחמה נתיני פרוסיה שואפים להפד מפולין הכללית במדה ידועה וביחד בסררי הכלכלה, כי אינם רוצים להשתתף בצרת הכלל הפולני. — מלחמה נמשכה בין סרביה ובין מונטינגרה, סרביה הנדולה בלעה את המדינה הקטנה מונטינגרה, שגם היא סרבית ואין עתה שום מעם לקיום נוף סרבי אחד בתוך ממלכה נפרדה, אבל מלך מונטינגרה ואנשיו אינם מסכימים להפסיד שלטונם. — לפני המלחמה היו באירסה 23 מדינות עומדות ברשות עצמן, במלחמה אכדו שלש נפתחו מעל פני האדמה ואלו הן אוסטריה-הנר, מונטינגרה ואלבניה ונוספו שמונה מדינות חדשות: פולין, פשכר-סלובקיה, אוסטריה האשכנזית, אונגרים הקטנה, אבד חסיית, פינלנד, אסטלנד, לופווא ודיסא, שתי ממלכות גדלו פי שלש: סרביה ורומניה, אוקראינה שוב נשמטה מירי הכולשיוויקיפם, האכרים מתקוממים נגדם וכבשו כל חבל הדניעפר מקיוב ועד חרסון. — ממשלת צרפת של לעינ נפלה לפי שהסכימה למסור לאנגליה את חבל דן בנדיל העליון, במקומו נתמנה בריאן, שיעמוד בראש הממשלה בפעם השביעית. — בממלכה הערבית החדשה הניס, שהעיר הקרושה פכה היא בירתה, פרצו מלחמה, הוואהאבימים ושכט ערבי-לודי) כובשים את הארץ וקרובים הם כבר למכה. — באנגליה בצבצה הצעה לסדר את העבודה בעין סודר התורה, לעבוד עשה שבועות

החצור ד' ע"כ, ודומה לזה כתב רבינו בעל הגרע ביהורא במהרהרא תנינא אריח ס"י קיינ כהביאו ראייה מפתחים קייז ע"ב וחילין סיה ע"ב. שכם יה וכן בת היענה, אם כי כתובים בשתי תיבות, הם כמלה אחת וכן הוא ברבר שם המורכב משתי תבות, ונדעת ההוכחה מאשר מצינו, כי השם בתישבע נמנה בנמצא מנהרין כיב ע"א כתיבה אחת. ולפי זה צ"ל להוכיח מציאות שני שמות לאיש אחד מאשר מצאנו בעורא ד' י' מתרדת-טבאל, שכתב רש"י שם, שזהו שם איש אחד וכן בבראשית רבה ס"ב ס"ד גהחות מרעהו היה שמו, וראה בנמ' נזיר נ"ו ע"ב בן סתר ראש וברש"י שם, ובירושלמי כתובות פ"א ה"ב, שאמר ר' אבדמא מצבורא בשם רב יהונה משום, ויתור מענה וביקע ופ"ם שם, שזהו שם חכם, וכן בירושלמי מנהרין פ"י סה"ב הדר עולאי הוה יליף וכו'. ראה בפ"ם שם. אך כצמת נפ שני השמות אשר לאיש אחד, נחשבים בשם אחד ומי ששמו למשל אברהם יצחק אין לחלק בנם ולכתוב אברהם בשישה אחת ויצחק בשישה שניה, כי זה הוא ככותב חצי השם בשישה זו וחצי השם בשישה אחרת. ראהו ט"ב ניסין לק"ש פתיחה לכללים ס"ק ב'. ומעתה מה לנו אם הרכב זה השם משתי תיבות הדר-עולא או אברהם-יצחק, הן ע"כ התלכדו בע"ש אחד שני שמות.

אך את השם אבא אין לחשוב כשפעצם פרסי. בשם אבא ביהודא כתב בעל גרע ביהודה שם. כי אינו שם העצם, אלא תואר חשיבות וציון גמי ברכות מ"ז ע"ב, כי עכרים ושפתות של ר' נמליאל הן קורים אותם אבא פלוני, אימא פלונית, ותמוה שלצ העיר, כי כן מכואר בהקדמת הרמב"ם לפירוש המשניות, שכתב בסרך ה"ו: רבי חלק השמות לשלש מעלות: הנכבד קראו בשמו, כמו הלל ושמואי, לפסיה מהם רבן, כמו רבן נמליאל ה' ולמטה ממנו רבי, כמו ר' מאיר ור' יורה והיה מכנה אנשי המעלה הזאת גם בשם אבא כמו אבא שלום ע"ב, וראה בנמ' מנהרין ק"יא פ"ע"א אבא אליהו.

(ד) וראה באבן עזרא איכה ד' ח' שכתב: אי של תיבת המסולאים תחת ה"א השורש, כי ההא העלם לא תמצא בתוך המלה, והנה תמוה הן מצינו זה בשמות פרהצורעושהאל, אך כאסור זהו לפי ששם פרהצור הורכב משתי תיבות, ראה אב"ע במדבר ל"ד כ"ח פרהצור, וכן מצינו שם עשה אל מוחלס במסורה לשתי תיבות בדברי הימים א' כ' ט"ו.

(ה) ראה מה שכתב כזה הר"א אליהו בחור בספרו התשבי ערה רב, אולם מה שכתב בערך מר, שהגון ברכו נוספת ואינה כינוי המדברים, כי היה צריך שתי נונין, כמו שאוסרים מרנן ורבנן, לא אבין כוונתו, כי מרנן וכי רבנן יאמרו ביחס רבים לרבים ופרן ורבנן הוא יחס יחיד לרבים, וראה בתוספתא סוף עדיות: מי שישי לו תלמידי סודים סודים אותו רב, נשתתחו אליו ואלו סודיו סודין אותו רב, נשתתחו אליו ואלו סודיו אותו בשטו ופלאי.

(סוף יבוא)

הנני מברך בחדה את אחי מר יצחק וויקלר וכביב לחתונת בתו מרת חנה אסתר עם מר חיים פרלברגר, יהי אשרם לעד ונסתלי וויקלר - ווינא.

הנני מברך את דודי החביב מר יצחק וויקלר וכביב לחתונת בתו מרת אסתר עם מר חיים פרלברגר, יברכם ה' בכל משלח ידם!

הרינו מברך בכל לבי את דודי היקר מר יצחק וויקלר וכביב לחתונת בתו מרת חנה אסתר עם מר חיים פרלברגר, יברכם אלקים!

ל"ב פריש - קראקא, אנורת מורחי בירוסלכ מברכה את חברה מר יעקב ליכט לארוסו עם מרת רחל לאה פרידמאן מקראקא כמ"ח ורב טוב.

חסרים, רק הארוכה השחורה עומדת בין השוכרים כמצבה... וגם הנן שמאחוריו נכחד ונשרשו עיניו...

ויגן חקני, בראתי שמקומותי החביבים הרבו ונשמרו, ותנה הרישית מלאה את כל ישותי, בראתי, ששבת היוצר לנשמת האוסף, וגם הקול המינסוני המלא עצב, שנשמע לפני המלחמה שבין תלוי הספוחמים של הקריו, ועכשו דומית מות שורר מה... רק מהעבר השני, מן השוק עולים הנה קול הסוגם של התגרים החרשיים.

ואצוין נהימה חרישית, שיצאה מבין החורבות האל: או לי, בני יצאו ואינם!

כן, רק שש שנים מאז ועד הנה, ומה רבו התמורות, הוי, כמה גדול נח הופן ומקרוי.

שני שמות לאיש אחד.

מאת ראובן מרגליות מלבוב.

פדי נחבי סאמרי על-אורות שמות חכמי התלמוד וכנוייהם, שנתפרסם בהמצפה שנת ס"ז גליון ז', הביאני העיון לחקור, אם לפנינו בישראל היה מנהג, שיקרא איש אחד בשני שמות, המעיון בשמות גתי-האב המוכרים בתלמודים ומדרשים וביתור בשמות הנשיאים מביה"דל ימצא, כי גם אצלם היה נהוג ע"כ בקצתם, לקרוא בן בשם אבותיו, כבראשית רבה פל"ז י"ש: רבן שמעון בן גמליאל אומר, הראשונים על-ידי שהיו משמשים ברוח הקודש היו מוציאים (קוראים לכניהם) לשם המאורע, אבל אנו שאין אנו משתמשים ברוח-י, אנו מוציאים לשם אבותינו, ובנמי מועד קמן כ"ה ע"ב: רבי הנין, חתניה דבי נשיאה הוה, לא קא הוה ליה בני, בעא רחמי והוה ליה, ההוא יומא דהוה ליה נח נפשיה אסיקו ליה חנן על שמיא א, ובכל זאת לא מצינו, שבשביל להקיים שם זקניו מצד האב ומצד האם יחד יקרא הבן בשני שמות, כאשר נהוג אצלנו כ,.

אמנם לא כן דעת רבינו בעל החתם סופר בספרו אהע"ז ח"ב פ"י י"ה, שהביא התוספתא המועתקת ברין קדושין ס"ב ומובאת להלכה ברמב"ם ה"ל אישות פ"ח ה"ז: הרי את מקודשת לי על מנת ששפי יוסף וגמצא שמו יוסף ושמעון וכו'; הרי שהיה במציאות, שיקרא איש אחד יוסף שמעון, אבל דעתו לכאר התוספתא, כי הבוונה, שהרכה קוראים לו יוסף וקצת קורים לו שמעון ג, והעיר: נראה לי, כי לפנינו בישראל לא היו נהגין לקרות בשני שמות בבת אחת, כי זהו חרש מקרוב כא ואפי' יעקב אבינו ע"ה לא מצינו שיקרא יעקב ישראל בפעם אחת ולא מצינו בכל השמות שכתניך, ש"ם ופוסקים, שיקרא אדם אחד בשני שמות יחד, ושלהי דיכמות שאמר; כך קורין אותו בעירי יוחנן בן יהונתן-אריה, נראה דהאי אריה אינו שם העצם כלל, כי אם תואר משפחה על שם נכורתם ויקרא כן האב וגם הבן, וזלת אבא שאול, אבא גוריון, אבא יודן, שאבא הוא שם בפני עצמו והשני הוא גם כן שם בפני עצמו, מי"מ אחר, שלא מצאתי כן אלא עם צירוף אבא נראה שהוא שם אחר, כמין

- (א) אולם גם כשעוד האב כחיים לא נסע טלפרא בנו בשם שלי, כאשר הוכחתי בספרי כ"ב בשמים אות כ"ד.
- (ב) כן נוהגים עתה להוסיף שם לחולה ע"פ הגמרא ראש השנה ט"ז ע"ב וראה בשו"ע אהע"ז ס' סכ"ט סעי' י"ח.
- (ג) וראה בנמ' גיטין ל"ד ע"ב: בני אדם חבאים משם לכאן שמו יוסף וקוראים לו יוחנן וכו', היו לו שתי נשים, אחת ביהודה ואחת בגליל ולו שני שמות, אחד ביהודה ואחד בגליל וכו'.

בית-מסחר הספרים של L. Fortgang, Kraków

רשימה מהודש מבת תרפ"א

- מ.ס . . . . . 240— . מחשבה ושירה . . . . .
- 90— . . . . . ברוך שפינוזה . . . . .
- החסידות — ר' נחמן . . . . .
- מברסלב, ב"א . . . . . 45— . . . . .
- 250— . . . . . סבה, לברה, רומן . . . . .
- 180— . . . . . סלונג, יהדות ואנושיות . . . . .
- 45— . . . . . שטיברג, ספורי חסידים . . . . .
- 45— . . . . . שיחות חסידים . . . . .
- 180— . . . . . שלום עליכם, כתריאלים . . . . .
- 187— . . . . . טוביה החולב . . . . .
- 180— . . . . . מנחם מנדל בעל החלומות . . . . .
- 180— . . . . . שניאור, מן החיים והמות . . . . .
- 250— . . . . . נתיבות, מאסף ספרותי . . . . .
- 600— . . . . . רשפים, 50 טובעים . . . . .
- 250— . . . . . ספרי אגודה, ב' ברכים . . . . .
- פרלא, אוצר לשון חכמים . . . . .
- 220— . . . . . פתגמי חז"ל ע"פ א"ב . . . . .
- פיליפזון, תולדות היהודים . . . . .
- 550— . . . . . בעת האחרונה . . . . .
- 80— . . . . . האכרת, התורה והנסיון . . . . .
- 160— . . . . . ב' לזר, האנטישמיות . . . . .
- הנוטריקון הסמנים והכנויים—260 . . . . .
- 140— . . . . . פרופ. פרנק, הסבלה . . . . .
- 80— . . . . . סוקולוב, למרנן ורבנן . . . . .
- 160— . . . . . תכנן הציוניות . . . . .
- 100— . . . . . שטראק, מבוא התלמוד . . . . .
- 70— . . . . . דב-צעיר, התלמוד . . . . .
- 120— . . . . . שלכת, מאסף ע"י שנאמן . . . . .
- בעד המשלוח להוסיף 5% להמחיר

- מ.ס . . . . . 14,000— . אוצר ישראל, 10 כרכים . . . . .
- 180— . . . . . מהדרים, כבד ועור . . . . .
- 180— . . . . . ביאליק, שירים, מכו' הרר . . . . .
- 120— . . . . . בן סירא במקורו העברי . . . . .
- ברדיצבסקי, מאוצר האגדה . . . . .
- 380— . . . . . ב"ח . . . . .
- 80— . . . . . מהעבר הקרוב, 24 ספרים . . . . .
- 180— . . . . . מעמק החיים, ספרים . . . . .
- 550— . . . . . בנרדשטטר, בל כתביו, ג"ח . . . . .
- ברשדסקי, כתבים אחרונים . . . . .
- 350— . . . . . ב"ח . . . . .
- 500— . . . . . גורדון י.ל., כל שיריו, ר"ח . . . . .
- 240— . . . . . גנסין, כל כתביו . . . . .
- גרע, דברי ימי ישראל, ...
- 8 ברכים, כבד ועור 6000
- הוודצקי, דמורות הרבנות 180
- מייטלבוים, הרב מלאדי . . . . .
- 540— . . . . . ומפלגת חב"ד, ב"ח . . . . .
- 45— . . . . . ילין, תולדות הרמב"ם . . . . .
- 300— . . . . . ר"י הלוי, הכוזרי, אבן תבון . . . . .
- 180— . . . . . ליפשיץ, תולדות רש"י . . . . .
- 180— . . . . . מימון שלמה, אוטוביוגרפיה . . . . .
- מנזים, תולדות האמונות . . . . .
- 500— . . . . . והדתות . . . . .
- 180— . . . . . נורדוי, פרדובסים . . . . .
- 2200— . . . . . פרישמן, כל כתביו 17 ספרים . . . . .
- 420— . . . . . כה אמר סרתוסטרא ב"ח . . . . .
- 500— . . . . . פרע, כתבים . . . . .
- 120— . . . . . צייטלין, הטוב והרע . . . . .

Wyszła z druku Nowa ustawa o ochronie lokatorów.

Streszczona i objaśniona przez sędziego okręg.
Dra. Hubischtę
dla gospodarzy i lokatorów w cenie po 14 Mk 40 f.
Do nabyć w wszystkich księgarniach i składach papieru

Główny skład:
G. GEBETNER i Sna. w KRAKOWIE.
W Warszawie, w Łodzi, w Poznaniu i Lublinie GEBETNER i WOLF.

בבית מסחר הספרים "העברי"

באוסטרא המורבית נמצאים מליות של צמר ושל משי הפילין, ציצית ומוזווה וספרים חדשים גם ישנים כמו הנ"ך, שים ומוסקים, ספרי למוד שפ"ע, מלונים שונים ובפרט כל הספרים בלשונות העמים הנוגעים ליהודים, רצון כל קונה יעשה באמונה.

Dr. R. Färber Mor. Ostrava.
Chelický 7.

העמיקאליען גראס-פערקויף.

קאלאסאניום מאנטאן-וואכס קארנאבער-וואכס, גומי-אראביקום, ניגראזין, וואסער-פאלידן און פֿעט-פאלידן, זאממליכע אגליד-פארבען, פיר שטאף-פארבונג אין אללען פארבען, בלו-האלף-עקסטראקט אולטרא-מארין, וואועלין, וואנענפעטטען אין בלענדאָוען, שוהקעמער שוהמאכער-וואכס, מינטע, בלענדאָוען א.ד.נ. עמפֿעהלט די פראַמאָקאָליעטע פֿירמא

CHIEL TEITELBAUM
FABRYKA WYROBÓW CHEMICZNYCH,
I IMPORT ARTYKUŁÓW CHEM.
DIETŁOWSKA 49 w KRAKOWIE.

בשדש שפות.

בעברית, פולנית וגרמנית יוכל כל אחד לבוא ליד שלמות גמורה בעזרת מכתבי ההוראה הידועים. 32 כתבים לשפה העברית, 32 פולנית, 10 מכתבים לגרמנית. מחירם של עשרה מכתבים — 160 מרקאות, של קומפלט בן 32 מכתבים — 450 מ.
השפה, ספר למוד שפת עבר לבוגרים בתרגום המלים ליהודית, פולנית וגרמנית, מחירו 75 מ.
לחומי רש"י 10 מ. להוסיף 5 אחוזים דמי משדח לכל הזמנה.
להזמין בכל בתי מסחר הספרים או ע"י.

S. WALKOWSKI Kraków, Miodowa 22.

נמצא למכירה

המלון הפולני-עברי

מאת י. נוסבוים ול. דהרה.

מחירו **100** מרק מכוך

למו"ס ולמורים רבט הגון

Wyd. J. Nussbaum, Kraków, Miodowa 19.